

Barnhälsoplan

LEMLANDS OCH LUMPARLANDS KOMMUNER, DAGHEMMET VIDEUNGEN

Innehåll

Inledning	2
1 Syftet med barnhälsa	3
2 Barnhälsogrupp	4
3 Rätt till barnhälsa	5
3.1 Kontakt till barnhälsa	5
3.2 Behandling av enskilda barnhälsoärenden	5
3.3 Barnhälsa i samband med disciplinära åtgärder	5
4 Barnhälsotjänster	6
5 Samarbete inom barnhälsa	8
5.1 Samarbete med utomstående	8
5.2 Samarbete med barnet och dess vårdnadshavare	8
5.3 Samarbete gällande stöd för lärande och utveckling	9
6 Sekretess inom barnhälsan	11
6.1 Utarbetande och förvaring av barnhälsojournaler	11
7 Utvärdering och uppföljning av barnhälsan	11

Inledning

Barn- och elevhälsa är en viktig del av barnomsorg och grundskola. Barnet och eleven har rätt till en trygg pedagogisk miljö. Det innebär såväl fysisk och psykisk som social trygghet. Målsättningen med barn- och elevhälsan är att skapa grundförutsättningar för barnets/elevens lärande, en frisk och trygg lärmiljö, skydda den psykiska hälsan och förebygga utslagning samt främja välbefinnandet inom hela barnomsorgs- och skolgemenskapen.

Planen för barn- och elevhälsan baserar sig på LL om barnomsorg och grundskola (2020:32, LBG). Syftet med planen är att beskriva hur barn/elevhälsan ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Barn- och elevhälsoplanen för barnomsorgen/grundskolan ska tas med i välfärdsplanen för barn och unga (enligt tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen 2008:97).

Nedan nämns planen som *barnhälsoplanen* och barn- och elevhälsa som *barnhälsa*.

I uppgörandet av denna plan medverkade:

- Barnomsorgsledaren i Lemland-Lumparland
- Daghemsföreståndaren vid Daghemmet Videungen
- Specialläraren i barnomsorg i Lemland
- Lärare i barnomsorg vid Daghemmet Videungen

Utöver det har barnhälsoplanen behandlats i kommunstyrelsen.

1 Syftet med barnhälsa

Barnhälsa innebär att främja och upprätthålla barns utveckling och lärande, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande. Målet är att arbeta förebyggande och att säkerställa tidigt stöd för dem som behöver det samt att upprätthålla en barnhälsa som stödjer hela verksamheten. Utöver det har barn också lagstadgad rätt till individuella barnhälsotjänster. I barnhälsan ingår också att se till verksamhetens handlingsförmåga i problem-, olycksfall- och krissituationer. Det är viktigt att målen för den gemensamma barnhälsan syns i all verksamhet i barnomsorgen och i verksamhetsmiljön.

Arbetet inom barnhälsan grundar sig på konfidentialitet och ett respektfullt förhållningssätt till barnet och vårdnadshavaren samt på att stödja delaktighet.

Planen för barnhälsa uppdateras årligen.

Det uppskattade behovet av barnhälsotjänster under år 2022:

En uppskattning av det sammanlagda antalet barn som behöver specialbarnomsorg i Lemlands och Lumparlands kommuner är sammanlagt 41 st. (januari 2022), varav 25 st. får specialpedagogiskt stöd och 16 st. får mångprofessionellt stöd. 20 st barn har en individuell plan.

Besök av specialläraren i Lemland enligt avtal. Besöken innefattar handledning för personalen samt enskild träning av barn i behov av specialpedagogiskt stöd.

Under året prioriteras språkutvecklande aktiviteter vad gäller det förebyggande arbetet på Videungen.

2 Barnhälsogrupp

Daghemmets barnhälsogrupp ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av barnhälsan. I gruppen behandlas ärenden på ett allmänt och gemensamt plan men även frågor som berör enskilda barn. Barnhälsogruppen samarbetar med den pedagogiska personalen i ärenden som gäller utredning av stödbehovet av specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd enligt 19–20 § i del III i LBG.

Daghemmets barnhälsogrupp leds av daghemsföreståndaren.

I daghemmets barnhälsogrupp ingår:

- daghemsföreståndare
- lärare i barnomsorg
- speciallärare i barnomsorg

Vid behov kan gruppen bjuda in barn, vårdnadshavare, övrig barnomsorgspersonal eller andra sakkunniga/berörda, beroende på ärendet som behandlas. Personal inom barnhälsan kan konsultera samarbetspartners i frågor som berör enskilda barn, till exempel KST tidigt stöd, den specialiserade sjukvården eller polisen.

Beskrivning av barnhälsogruppen:

I barnhälsogruppen vid Daghemmet Videungen ingår: daghemsföreståndaren, specialläraren i barnomsorg och läraren i barnomsorg.

Daghemsföreståndaren sammankallar till möten, som hålls på bestämda tider en gång i månaden.

Daghemsföreståndaren ansvarar för att dokumentera barnhälsogruppens arbete, samt föra protokoll vid mötet och efter mötet skicka ut protokollet till alla mötesdeltagare. Vårdnadshavare har rätt att ta del av de delar ur protokollet som berör det egna barnet.

Barnhälsogruppens arbete planeras utifrån vardera avdelnings behov, med fokus på att stärka och stöda varandra över avdelningsgränserna.

Arbetet utvärderas löpande, genom att från gång till gång lägga fokus på vilka förändringar man kan se från föregående möte. Vad har man gjort annorlunda och hur har det påverkat barnets situation.

3 Rätt till barnhälsa

3.1 Kontakt till barnhälsa

Ett barn ska ha möjlighet till ett personligt samtal med någon från barnhälsan senast den sjunde arbetsdagen efter att barnet eller vårdnadshavaren bett om det. I brådskande fall ska möjlighet till ett samtal ges senast nästa arbetsdag. Ett barn kan hänvisas till barnhälsans tjänster på eget initiativ eller på initiativ av en vårdnadshavare, lärare, representant inom barnhälsa eller annan person med insikt i barnens situation.

Personal inom barnhälsan stödjer barnet och dess familj genom att träffa barnet, erbjuda rådgivning och handledning till familjen, konsultera daghemmets personal och delta i barnhälsoarbetet som främjar välbefinnande för barngruppen och hela daghemmets gemenskap. Barnhälsan samarbetar bl.a. med kommunernas socialtjänst (KST) och hälso- och sjukvården och kan vid behov hänvisa barn vidare för ytterligare stöd.

Rutiner för kontakt till barnhälsan:

När en familj har behov av att få kontakt med barnhälsogruppen, kan man kontakta någon av den pedagogiska personalen. Daghemsföreståndaren tar ärendet till behandling på följande möjlige möte.

3.2 Behandling av enskilda barnhälsoärenden

Vid behandlingen av ett ärende som gäller ett enskilt barn eller en grupp av barn ska bestämmelserna om barnets samt vårdnadshavarnas ställning inom barnhälsan beaktas (12 §, del IV), i det fall enskilda barn kan identifieras. En medlem i barnhälsogruppen får inte använda de sekretessbelagda uppgifter som han eller hon får tillgång till som medlem i gruppen för något annat ändamål än barnhälsa.

Enskilda barnärenden kan innebära ordnande av vård, specialdiet eller medicinering som krävs på grund av barnets sjukdom. Vid daghemmet ordnas den vård, specialkost eller medicinering som vården av ett barns sjukdom förutsätter. Den vårdande instansen ansvarar tillsammans med vårdnadshavaren för att ordna den vård och medicinering på daghemmet som behövs för vården av barnets sjukdom.

Rutiner för enskilda barnhälsoärenden:

Daghemmet samarbetar med vårdnadshavare för att hitta den bästa lösningen för barnet.

Specialkost ordnas i samråd med ansvarig kock i Lumparlands skola.

Vid kortare sjukdomstillstånd eller allvarliga allergier kan medicin ges efter bedömning i det aktuella fallet och då i enlighet med kommunens säkerhetsplan, skolning av ÅHS personal kan förekomma.

3.3 Barnhälsa i samband med disciplinära åtgärder

Ej aktuellt inom barnomsorgen.

4 Barnhälsotjänster

Barnhälsans tjänster omfattar psykolog- och kuratorstjänster, stöd för barns utveckling och lärande, samt rådgivningstjänster för barn under läropliktsåldern.

Barnrådgivningen är expert på att främja hälsa för barn under läropliktsåldern. Hälsovårdaren ger råd i hälsofrågor och gör hälsoundersökningar av barnet årsvis. **Läkaren** är en medicinsk expert inom barnhälsan och samarbetar med hälsovårdaren vid barnrådgivningen. Läkaren genomför hälsoundersökningar enligt plan. Läkaren hänvisar barn till vidare undersökningar enligt behov och ger remisser till fortsatt vård.

Barnhälsan samarbetar med Ålands hälso- och sjukvårds rådgivningspersonal.

Information om barnrådgivningen:

Barnomsorgen samarbetar med barnrådgivningen till exempel genom att informera hälsovårdaren om observationer av barnet i grupp. Inför 4-årskontrollen fyller daghemspersonalen i en skild blankett som sedan lämnas till barnrådgivningen via vårdnadshavarna.

Kuratorn arbetar vid behov i barnomsorgen. Arbetet innefattar att ta upp utmaningar i anslutning till barnets lärande, utveckling och välbefinnande samt bedöma behovet av psykosocialt stöd. Kuratorn erbjuder barnet och dess närstående stöd för och råd om till exempel barnets beteende, sociala relationer, känsloliv, familjesituation och fritid. Vid behov begär kuratorn stöd av andra parter för barnet och vårdnadshavaren, eller rekommenderar tjänster utanför barnomsorgen. Kurator har inte krav på journalföring.

Information om barnomsorgens kuratorstjänster:

För att skapa en kontinuitet för barnen genom barnomsorg och grundskola är kuratorsuppgifterna uppdelade mellan kuratorerna (A, B, C) inom SÅUD så att de ansvarar för de daghem som hör till respektive skolas distrikt eller upptagningsområde. Kurator B besöker Lumparland ojämna veckor på måndagarna. Kurator C besöker Lemland varje vecka onsdag och torsdag. Kuratorerna är fysiskt på plats i skolorna och besöker daghemmen enligt behov.

Kuratorerna har en blankett som bör fyllas i när kuratorshjälp önskas, specialläraren i barnomsorg fyller i blanketten tillsammans med barnhälsogruppen och vårdnadshavarna. På så vis får kuratorerna den förhandsinformation de behöver om de barn som de ska träffa. Blanketten skickas till kuratorn via specialläraren i barnomsorg.

Psykologen fungerar som expert inom psykologi i barnomsorgen och hämtar psykologiskt kunnande till verksamhetens vardag genom att erbjuda utvärderings-, konsultations- och rådgivningstjänster. Psykologens arbete omfattar bl.a. utveckling och lärande, uppmärksamhetssvårigheter och svårigheter med känslolivet. Målet är att ge barnen, vårdnadshavarna och pedagogerna mera kunskap och en bättre helhetsuppfattning om situationen och att hjälpa dem att planera och verkställa behövliga stödåtgärder. Psykologen har krav på journalföring i enlighet med lagen om klient- och patient.

Information om barnomsorgens psykologtjänster:

Psykologerna inom SÅUD är tillgängliga (per telefon) dagligen för barnomsorgen. Psykologen är fysiskt på plats i verksamheten enligt överenskommelse.

Psykologerna arbetar utifrån en tregradig prioritetsordning gällande arbetsuppgifter. Den är beroende av bemanningsgrad.

Bemanning: **låg** (1–2 psykologer i arbete)

nöjaktig (3–4 psykologer i arbete)

god (5–6 psykologer i arbete)

Denna ordning tydliggör för psykologerna och verksamheten vilka arbetsuppgifter som är centrala. I ett läge när det råder låg bemanning är utredningsarbetet prioriterat. Detta eftersom psykologen är den enda som kan utföra detta. Deltagande i barnhälsogruppernas möten är viktigt även om det kan finnas behov av att närvara mer sällan och att de möten som hålls med psykologen närvarande också förbereds med tanke på detta. Fall som lyfts ska ha en tydlig frågeställning och insatser ska redan ha gjorts och utvärderats. Stödsamtal, handledning, intern utbildning, konsultationer samt organisatoriskt arbete ges en lägre prioritet.

I ett läge när det råder nöjaktig bemanning tillkommer handledning, utbildning och organisatoriskt arbete som prioriterade arbetsuppgifter.

I ett läge när det råder god bemanning tillkommer stödsamtal till övriga arbetsuppgifter. När bemanningsgraden är god kan också psykologen i större utsträckning delta i barnhälsogruppernas möten och nätverksmöten, samt jobba förebyggande med gruppinsatser.

Psykologerna har en blankett som bör fyllas i när psykologkontakt önskas, specialläraren i barnomsorg fyller i blanketten tillsammans med barnhälsogruppen och vårdnadshavarna. På så vis får psykologen den förhandsinformation som behövs gällande de barn som hen ska träffa. Blanketten skickas till psykologen via specialläraren i barnomsorg, ledande psykolog fördelar ärendena mellan de psykologer som för tillfället är i arbete.

Övrig personal kan ha olika roller för att främja barnomsorgens trygghet och det allmänna välbefinnandet. Samarbetet mellan den övriga personalen och barnhälsogruppen och den pedagogiska personalen är avgörande för att skapa en fungerande verksamhet. För ett gott samarbete behöver det finnas rutiner och tydlig ansvarsfördelning.

Beskrivning av den övriga personalens roll inom barn-elevhälsan:

All pedagogisk personal på daghemmet har ett ansvar för barnens hälsa och välbefinnande. Då någon i personalen anser eller får kännedom om att ett ärende bör lyftas kontaktas daghemsföreståndaren som tar ärendet till behandling på följande möjliga möte.

5 Samarbete inom barnhälsa

5.1 Samarbete med utomstående

Verksamheten inom barnhälsan genomförs som ett sektorsövergripande samarbete mellan huvudmannen för barnomsorgen, Ålands hälso- och sjukvård, kommunernas socialtjänst samt vid behov andra samarbetspartner.

5.2 Samarbete med barnet och dess vårdnadshavare

Barn och vårdnadshavare ska årligen informeras om de barnhälsotjänster som finns att tillgå och anvisas om hur man kan anlita dem. Barnet och vårdnadshavaren ska få vara delaktiga i barnhälsans arbete. Kunskap om hur barnhälsan jobbar sänker tröskeln för att ta kontakt då det uppstår behov för det.

Barnhälsans insatser genomförs i samverkan med barnet och hans eller hennes vårdnadshavare. Barnets egna önskemål och åsikter ska i enlighet med hans eller hennes ålder, mognad och övriga personliga förutsättningar beaktas i åtgärder och avgöranden som gäller honom eller henne. När barnhälsogruppen behandlar ett enskilt barnhälsoärende ska behandlingen grunda sig på barnets samtycke, eller om han eller hon inte har förutsättningar att bedöma betydelsen av sitt samtycke, på vårdnadshavarens samtycke. Ett barn får med hänsyn till sin ålder, mognad och övriga personliga förutsättningar samt sakens natur, av vägande skäl förbjuda att hans eller hennes vårdnadshavare deltar i behandlingen av ett barnhälsoärende och förbjuda att sekretessbelagda barnhälsouppgifter som gäller honom eller henne lämnas ut till vårdnadshavaren, om detta inte klart strider mot barnets intresse. Vårdnadshavaren har inte rätt att förbjuda en minderårig att använda barnhälsotjänster.

Barn och vårdnadshavare ska informeras om, och ges möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av barnhälsan tillsammans med daghemmets barnhälsogrupp. Då det gäller individuellt riktad barnhälsa inleds samarbetet med barnet och vårdnadshavarna genast då det uppstår oro, och man planerar och utvärderar stödet tillsammans med dem.

Barn, vårdnadshavare och samarbetspartner informeras om principerna och praxis för barnhälsan bland annat på barnhälsogruppens möten, vårdnadshavarmöten och i verksamheten. Barnhälsoplanen publiceras på kommunens webbsidor och vårdnadshavarna har möjlighet att ge respons och idéer för att utveckla barnhälsan.

Rutiner för delaktighet:

Barn- och elevhälsoplanen publiceras på kommunens hemsida och finns också vid anslagstavlan i daghemmets hall.

Personalen informerar om möjligheten till barn- och elevhälsans tjänster och rutiner vid vårdnadshavarmöten.

Feedback på och tankar kring barn- och elevhälsoarbetet kan ges direkt till personalen på daghemmet.

5.3 Samarbete gällande stöd för lärande och utveckling

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Stödet ges som allmänpedagogiskt stöd, specialpedagogiskt stöd och mångprofessionellt stöd.

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det. Behovet av specialbarnomsorg utreds av kommunen på begäran av vårdnadshavaren eller av personal i barnomsorgen. Utredningen görs av en speciallärare i barnomsorgen i samråd med vårdnadshavarna. Vårdnadshavaren kan inte neka barnet specialpedagogiska åtgärder.

Barnhälsogruppen deltar i behandlingen och beredningen av beslut gällande specialbarnomsorg och bidrar vid behov med handledning och råd till lärare och pedagogisk personal kring hur det utökade stödet kan förverkligas.

Rutiner för samarbete inom barnhälsan:

1. Personal vid daghemmet, vårdnadshavare eller barnet själv uppmärksammar behov av utökat stöd och ber daghemsföreståndaren ta upp ärendet i barnhälsogruppen. Vårdnadshavarna informeras om ärendet.
2. Barnhälsogruppen diskuterar saken och fyller i kartläggningsblanketten som underlag till speciallärarens utredning av behovet.
3. Specialläraren i barnomsorg utreder behovet av utökat stöd genom observationer i grupp, diskussioner med personal, vårdnadshavare och barn, samt vid behov träffar barnet enskilt.
4. Utbildningschefen fattar beslut om specialbarnomsorg på basen av speciallärarens utredning av behovet.
5. Specialläraren i barnomsorg skriver en individuell plan för det utökade stödet där bakgrund, behov, mål och metoder tydliggörs.
6. Den individuella planen utvärderas två gånger per år tillsammans med barnhälsogruppen, vårdnadshavare och barnet.

6 Sekretess inom barnhälsan

Trots sekretessbestämmelserna har de som deltar i anordnandet och genomförandet av individuellt riktade barnhälsotjänster rätt att av varandra få och till varandra och till den myndighet som ansvarar för barnhälsan, lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att de individuella barnhälsotjänsterna ska kunna ordnas och genomföras. De har också rätt att få och till varandra, avdelningens lärare, daghemsföreståndare och ansvarig för kommunens barnomsorg lämna ut information som är nödvändig för att barnets utveckling och lärande ska ske på ett ändamålsenligt sätt.

Den som lämnar ut information måste överväga om det handlar om information som är nödvändig för att garantera barnets eller de övriga barnens säkerhet. Informationen kan till exempel gälla en sjukdom som barnet har som måste beaktas i verksamheten. Även om det finns en lagstadgad grund för att lämna ut information är det, med tanke på samarbetet och förtroendet, alltid bäst att informera vårdnadshavaren innan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut.

6.1 Utarbetande och förvaring av barnhälsojournaler

Individuella möten inom barnhälsan, som omfattas av landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter, ska antecknas i en patientjournal och i andra journalhandlingar i enlighet med bestämmelserna i lag (1993:61).

Kuratorer omfattas inte av samma lag och har därmed inte journalföringsplikt.

Rutiner för journalföring och register:

Psykologerna inom SÅUD har rutiner för journalföring inom barnhälsan.

7 Utvärdering och uppföljning av barnhälsan

Varje daghem ska i planen för barnhälsa beskriva hur barnhälsan utvärderas och utvecklas. Målsättningen med utvärderingen är att säkerställa att barnhälsan uppfyller lagen och förbättra förutsättningarna för en trygg verksamhet.

Utvärderingen av barnhälsan ligger som grund för den uppskattade behovet av barnhälsotjänster.

Utvärdering av barn- och elevhälsoarbetet sker regelbundet och genom en sammanfattning och slututvärdering i början av juni månad.